

Järjekordne Sõduriproov Sakala malevas

21. ja 22. aprillil korraldas Sakala Malev juba 13. korda maleva sõjalis-sportlikku ettevõtmist Sõduriproov 2012. Sellest, lahingpaaridele mõeldud jõukatsumisest, võttis seekord osa 7 lahingpaari. Traditsiooniliselt oli kutsutud osalema ka üks lahingpaar Scouts-pataljonist. On ju selle väeosa sünnilinnaks Viljandi, kust 03. jaanuaril 1919. a formeeritud kompanii, kellest hiljem kasvas pataljon, läks Vabadussõja lahingutesse. Seekord polnud ei korraldajatel ega võistlejatel põhjust ilma üle nuriseda, see oli kevadiselt ilus. Hea ilm soodustas kindlasti võistluse ladusat kulgu. Probleeme ei tekkinud ka võistlusrajal. Varasematel aastatel on aeg-ajalt mõne eramaa omanikuga olnud pisut selgitamist vajavaid küsimusi, kuid seekord mitte, pigem olid maaomanikud meelestatud positiivselt, mis omakorda on tunnustus Sakala malevale ja Kaitseliidule üldiselt. Et võistlejad raja läbimisega liiga lihtsalt toime ei tuleks, oli tegevusse rakendatud ka nn vastutegevus, keda tõhusalt toetasid veel mitmed põdrad ja metssead, aga hundid-karud jäid seekord veel reservi. Võistlejatel tuli läbida linnulennult umbes 36 km pikkune rada, kuhu olid paigutatud kontrollpunktid

erinevaid sõjalisi teadmisi ja oskusi nõudvate ülesannetega. Orienteeruda tuli nii päeval kui öösel vastutegevuse kätte sattumata. Kokku oli maastikul liikvel ligikaudu 80 kaitseliitlast. Võistlusrada kulges Pärsti, Kõpu, Halliste ja Paistu valla maadel. Võistlejatel oli keelatud kasutada üldkasutatavaid teid ja lagedaid alasid. Neil oli keelatud kontakteeruda kohalike elanikega ja ligineda nende majapidamistele.

Nagu eelmisedki, täitis ka see võistlus üldise eesmärgi – panna proovile oma füüsilise ja moraalne vastupidavus ning näidata aja jooksul omandatud ning igale sõdurile vajalikke teadmisi ja oskusi. Kontrollpunktides võistlejate poolt näidatud teadmised ja oskused olid suht head, kohtunike hinnangul isegi üle keskmise taseme ja n.ö. „nullipoisiks“ ei jäänud keegi. Ka võistlejad ise jäid kõigega rahule ning võitjate

hinnangul oli võistlus tasemelt ja eriti korralduse osas mitte sugugi kehvem kui näiteks eel-Erna. Sõduriproovil 2012 näidati seekord järgmisi tulemusi: esikoha saavutasid Scouts-pataljoni võistlejad K. Karist ja R. Vahimets, kes edestasid Sakala maleva parimaid A. Roosi ja A. Teinveldi pisut enam kui kahe tunniga. Viimastele omakorda kaotasid enam kui pooleteise tunniga R. Haljasoks ja A.

Link, kusjuures lõpetas neist ainult esimene. Üks lahingpaar ei mahtunud enam ajalimiidi sisse, ületades seda koguni 105 minutiga ning kolmele lahingpaarile osutus rada nii tõsiseks katsumuseks, et neil tuli võistlus katkestada. Neist ühel paaril juhtus vist kaart tagurpidi ette ja nad liikusid väga pika maa täiesti vastupidises suunas, millega kaotasid liiga palju aega. Aga eks seegi ole kasulik kogemus.

Korraldajatel jääb siiski mõtetes kripeldama see asjaolu, et ehkki seda võistlust korraldatakse ainult oma maleva kaitseliitlastele, et nad saaksid omavahelises jõukatsumises oma võimeid ja oskusi proovida, on osavõtt olnud suhteliselt kesine. Tegelikult on ju selle võistluse mõte sama mis vähemalt algselt oli olümpiamängudelgi – tähtis pole mitte võit vaid osavõtt! Peamiseks motivaatoriks peaks siin olema iga kaitseliitlase – maleva tegevliikme – tahe oma oskusi ja võimeid proovile panna. Kriteeriumiks on ju raja läbimine etteantud ajalimiidi piires ja kui see on jõukohane, on igale tasuks oma välvormi rinnale paigutatav märk – „Sõduriproov“. Parimatele on muidugi ka auhinnad, aga nagu igas

võistluses, saab võitja tavaliselt olla ainult üks ja ülejäänutele kuuluvad kohad 2., 3., 4. jne. Korraldajatele tundub, et ka siin on kotermanniks ikka see teabe halb liikumine. Osalt on selles süüdi kaitseliitlased ise, kes ei külasta piisavalt sageli maleva kodulehte ja seetõttu vahel ei teagi või saavad teada olulise hilinemisega, millised ettevõtmised malevas toimuvad. Ja teine tõenäoline põhjus on ikka veel selles, et puudub tihedam side pealike ja neile alluvate kaitseliitlaste vahel. Harva saadakse kokku ja veel harvem teavitatakse üksteist oma allüksuse ja maleva ettevõtmistest. Seega arenguruumi on piisavalt igas mõttes, aga olgu lõpetuseks öeldud, et järgmine Sõduriproov Sakala malevas toimub juba järgmisel kevadel, aastal 2013, ja selleks võib ja tulebki valmistuma hakata juba nüüd. Sõduriks ei sünnita, küll võib heaks sõduriks aga saada hea tahtmise korral piisavalt harjutades. Jõudu selleks!

Lpn Lauri Nälk,
võistluse peakorraldaja,
andis ülaloodud selgitusi ja mõtteid, mille pani kirja
Rein Kikas

Tore kevadpäev Laidoneri rajal

Aprillikuu viimasel laupäeval kogunesid Sakala kodutütarde ja noorkotkaste võistkonnad iga-aastasele võistlusele Laidoneri Rada. Võistlus avati rivistusega kindral Johan Laidoneri ratsamonumendi juures Viljandi Lossimägede juures. Võistlus ise toimus seekord aga Saarepeedi piirkonnas. Lisaks Eesti lastele oli nagu eelminegi kord võistlejaid ka Lätist, Jaunsardze noorteorganisatsioonist. Kokku läks rajale 14 neljaliikmelist võistkonda. Ja täpselt samapalju jõudis neid ka finišisse. Rajale mindi mitte käed taskus, vaid ikka seljakotiga. Noortel tuli läbida vastavalt vanusele kas 8 või 10 kontrollpunkti. Rajale minek toimus noorteinstruktor Kerstini valvsa silma all, kindlas järjekorras ja kindlal ajal. Kontrollpunktides tuli osata käsitseda relva, teada raadioside võtteid, vastata politseiniku küsimustele, osaleda tule kustutamisel, teha tuld, ronida köiel, lasta vibu, teha madalroomamist

ja visata granaati, lasta õhupüssist ja viimase ülesandena tunda piltide järgi erinevaid puid. Selles viimases kontrollpunktis olingi koos Agega. Esimesi võistlejaid pidime küll mitu tundi ootama, kuid ilm oli ilus ja värske õhu käes viibimise vastu ei olnud meil kumbagi midagi. Vaatamata juba tunde kestnud liikumisele ja tegevusele raja teistes kontrollpunktides, olid meie kontrollpunkti saabunud noored veel piisavalt reipad. Rõõmsalt jagasid nad meile oma muljeid rajalt. Tundus, et enamiku lemmik oli „vastutegevuse“ punkt. Lisaks militaarsete tegevusele said mõned noored rajal praktiseerida ka oma inglise keele oskust, sest paaris võistkonnas olid pooleks eestlased ja lätlased. Kuigi selgitati välja paremusjärjestus kahes vanuseklassis, võib öelda, et võitsid kõik osalejad. Nooremas vanuseklassis, 8–13 aastased, tuli võitjaks võistkond **Tamm**, koosseisus: M. Okas, S. Pulk,

K.-J. Alesmaa, K.-M. Kaasik – 113,5 p, teise koha saavutas võistkond **Kiisud**: A. Andrejanov, K. Jõgi, A. Aas, K. Reidla – 75 p ja kolmanda koha vääriline oli seekord võistkond **Snake**: A. Eelmaa, V. Berggrünfeld, Ilja, Rudis – 73,5 p kes said lisaks veel Päästeameti auhinna. Vanemas vanuseklassis, 14–17 aastased, tuli võitjaks võistkond **Pullid**, koosseisus: M. Remmer, A. Sild, R. Remmer, O. Liiver – 176 p, teise koha sai võistkond **Rebased**: S. Pall, M. Eek, A. Eek, M. Lõssov – 170 p, kelle side sooritus tunnustati parimaks ja kolmanda kohaga pidi leppima võistkond **Kobid**: B. Karu, K. Kabanen, A. Kabanen, C. Aduson – 168,5 p. Ning neilegi anti lisaks ka Päästeameti auhind. Uus võistlus Laidoneri Rada toimub juba järgmisel aastal.

Ene Sügav
naiskodukaitsja

Mälestused

Kiri Asta Mugrale (Eher)

Tere !

Käisin eile, laupäev Võrumaal. Nursis küsisin noortelt, paarikümne aasta vanustelt kahelt poisilt teed kustkaudu Lükkäle sõita. Poisid olid lahkelt nõus tulema oma autoga ja näitama ära suurelt maanteelt Lükkäle keerava teeotsa, sest mingit teeviita seal pole. Kui Lükkä teele ära keerasime, küsisid poisid kuhu ja kelle juurde ma konkreetselt minna tahan. Kui küsisin kas teate või olete kuulnud midagi Lükkä metsavendade punkrist, punkri saatusest ja sellega seotult kooliõpilaste ja kohalike inimeste arreterimisest, siis raputasid poisid pead – ei ole midagi sarnast kuulnud. Ütlesin Võru Gümnaasiumis veebruaris raamatu esitlemisel välja sõnad, et hakkam tegelema Lükkä punkri asukoha otsimisega ja sinna mälestusmärgi püstitamiseks. Vestluses Aaropiga sain teada, et seda asukohta on otsitud aga ei ole leitud. Üritan siiski tänava veelkord korraldada otsimise, ehk leiab midagi. Sina oled veel ainuke minule teadaolev, kes teab kõige rohkem ja on kursis tollase olukorra ja tänase seisuga. Ma ei tea millal Sa viimati Lükkäl käisid? Minu eiline sõit kulges mööda teed mis pidi viima läbi sõjaväebaasi Sännasse. Kuid keelumärk oli teel ees ja tulin Nursi kaudu tagasi. Vahepeal on teel ees ka Eravaldus, sissesõit keelatud. Ei oskand kuskil peatuda ega midagi otsida. Kuidas on Sinu tervis? Kui ma organiseerin auto ja sõidame koos sinna ja tagasi? On ka samane võimalus – ma arvan – et kui me ei leia punkri asukohta üles, siis paigaldame mälestusmärgi Eherite maja asukohta, Aaropi jutu järgi maja enam ei ole. Ühesõnaga, asja tuleb kõigepealt Sinuga arutada ja siis edasi tegutseda, sest Sina oled vist lähim elusolev sugulane, või mitte? Aga mälestusmärk langenud metsavendadele on viimne püha kohustus meie poolt, muidu on tõesti nii et mitte keegi enam ei tea midagi, nagu need kaks vastutulelikku noormeest kirja algul. Kuniks meid ja siis ootab ees ainult teadmatus ja „kuldsete kuuekümnendate“ „võitlus iseseisvuse eest“. Teeme kõik mis võimalik ja mida jõuame, et ka meie kooliõpilaste vastupanuvõitluse kohta ei raportada pead ja ei öelda „pole kuulnud“. Need oleksid põhipunktid mille üle aru pidada. Kuidas Sulle sobib, tulen Tartusse ja saame kokku. Viljandisse tulekut ei julge soovida. Jään ootama vastust, seniks parimad soovid.
Valev
22. juuni 2008

Rõuge vallavalitsus

Võrumaa 66201 Rõuge

Eesti Endiste Poliitvangide Liit
Tartu 51003 Struve 5-30
Kirjavahetus: V. Kaska Viljandi 71008 Ravila 7
tel 43 35 617 e-kiri valev.kaska.001@mail.ee

17. juuli 2008. a
Eesti Endiste Poliitvangide Liit pöördub Teie poole avaldusega lubada paigaldada mälestussammas-kivi 1945. aastal 28. detsembril Lükkä punkris langenud metsavendade mälestuse jäädvustamiseks Võru-Mõniste maantee äärde Lükkäle mineva tee ristmiku lähedale. Punkri asukoht senini täpselt teadmata, asub Keretu soometsas, Lükkä endise Eheri talukoha, kus toimus metsavendade ja nende abistajate kohtumine, praegune omanik Lea Grosberg, krundile midagi paigaldada ega tähistada ei luba. Praegu veel elavate inimestega, kes osalesid metsavendade abistamises ja otsesises suhtlemises, arutades leidsime et mälestuskivi tuleb paigaldada Lükkäle mineva teeristi äärde. Mälestusmärgiks on mõeldud maakivi ca 1,5 m läbimõõdus, üks külg lihvitud kuhu tuleb tekst. Praeguste plaanide kohaselt on mõte avada kivi mais 2009. a. Lisa - kaart asukohaga ja mittemõõdus skeem kivi asukohast. Lugupidamisega EEPL esimees V. Kaska

Kiri Viktor Rebasele 11. detsember 2008. a (e-kiri)
Palve Teile. Eeldatavalt olete metsavennana langenud Kalju Rebase sugulane ja oskate meid aidata. Meil puuduvad Kalju Rebase kohta igasugused andmed. Anname samba avamise ajal välja ka väikese brošüüri kuhu paneme nende langenud metsavendade elulood niipalju kui meil õnnestub koguda koos piltidega nendest ja kui on kellelgi mingi episood teada selle punkri metsavendade elust, tegemistest. Ühesõnaga kõik mis on kellelgi meeles on vaja talletada järgmistele põlvvedele. Ja kui see materjal ei mahu brošüüri, siis praegu on koostamisel ka raamatu Vastupanuvõitlus II osa ja sinna mahub juba kõik sisse. Kas Teil on pilte Kaljust, Kalju sünnikohast, tollal ja praegu. Teil on ilmselt võimalik pildid saata arvuti teel. Kus on Kalju haud Jaani-Peebul? Tingimata tahan pilte hauast hauaplaadiga. Hauapiltidega tegeleb Rõuges Olev Mõttus (olev@rauge.ee) võtke temaga ühendust. Ja siis niipalju Kalju elust kui teate Teie ja teised Kalju sugulased. Jään ootama!
Parimate soovidega! Häid jõule ja uut aastat
Valev Kaska

Kiri jäi vastusetta.

Antsla Vallavalitsus

Kreutzwaldi 1 Antsla linn
Antsla vald 66403

Eesti Endiste Poliitvangide Liit
Struve 5-30 51003 Tartu
Kirjad: Ravila 7 71008 Viljandi
valev.kaska.001@mail.ee

13. oktoober 2008. a
Eesti Endiste Poliitvangide Liit püstitab Lükkä punkris 28. detsembril 1945. a. langenud üheksa metsavenna mälestuseks mälestuskivi Võru-Valga tee 13,4 km paremale poole teed. Kooskõlastus ja luba Rõuge Vallavalitsusega ja Kagu Teedevalitsusega on olemas.

Luhametsast on pärit langenud metsavennad Arnold Kuus ja Kalju Rebane. EEPL pöördub Teie poole palvega toetada 3000 krooniga mälestuskivi püstitamist. Kivi orienteeruv avamine mais 2009. a. Meie a/a Eesti Krediidipank AS 4246770026307 märgusõna Lükkä mälestuskivi
SEB 10302007081008 märgusõna Lükkä mälestuskivi
Lugupidamisega EEPL esimees V. Kaska

Samase sisuga kirjad saadeti veel Võru ja Sõmerpalu vallavalitsustele. Lükkä Luhasoos langenud metsavennad olid pärit Antsla vallast 2 meest, Sõmerpalust 4 meest, Võru vallast 1 mees ja Rõugest 1 mees. Algul 2008. aastal lubati raha, Võru vald ka andis, kuid Sõmerpalu ja Antsla loobusid toetamisest. Rõuge toetus oli samba avamisel organiseerimine ja avatseremoonial osalejatele koosviibimise korraldamine.

Eesti Vabariigi President hr Toomas Hendrik Ilves
Vabariigi Presidendi kantsleil
A. Weizenbergi 39 15050 Tallinn

Eesti Endiste Poliitvangide Liit
Struve 5-30 51003 Tartu
Post - V. Kaska Ravila 7 71008 Viljandi
valev.kaska.001@mail.ee

Pealesõjaaegse Võru Keskkooli vastupanuvõitluses osalenud õpilased on algatanud Lükkä Luhasoo punkriühingus 28. detsembril 1945. a. langenud kaheksale metsavennale mälestussamba püstitamise. Kooliõpilastest vastupanuvõitlejad olid tihedalt seotud selle metsavendade, tolleaegse Võrumaa metsavendade keske grupiga. Mälestuskivi püstitamine toimub Eesti Endiste Poliitvangide Liidu nime all. Mälestuskivi avamine mais 2009. a Võrumaal Nursis. Eelarveline maksumus 39 000 EEK. Pöördume Teie poole härra President toetuse saamiseks 10 000 krooni ulatuses mälestussamba püstitamiseks. Meie a/a AS Eesti Krediidipank Endiste Poliitvangide Viljandimaa Ühing 4246770026307
Eesti Endiste Poliitvangide Liidu esimees
V. Kaska
Võru koolipoiss, vastupanuvõitlusest osavõtnu, mälestussamba püstitamise eestvedaja.

Vastus: SA VABARIIGI PRESIDENDI KULTUURIRAHASTU

Valev Kaska
Eesti Endiste Poliitvangide Liit
Ravila 7
71008 Viljandi
06. märts 2009 10-7/904

Austatud Valev Kaska
Vabandan et vastus on viibinud. Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu nõukogu arutas Teie taotlust, kus palusite toetust Lükkä Luhasoo metsavendade mälestusmärgi püstitamiseks. Kahjuks ei pidanud nõukogu võimalikuks seda toetada. Loodan, et leiate vajalikud vahendid mõne teise sihtasutuse toel. Soovin Teile jõudu ja kordaminekuid!
Lugupidamisega
Mailis Neppo
SA Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu juhataja

Kagu Teedevalitsus

Jüri 18 65608 Võru

Eesti Endiste Poliitvangide Liit
Struve 5-30 51003 Tartu
30. mail käesoleval aastal avati Nursis Võru-Valga tee 13,4 km. mälestuskivi Lükkä Luhasoos langenud metsavendadele.

Mälestuskivi ümbritsev maakividest piire on teekatte servast 12. meetri kaugusel. Meie soov on asfalteerida ala teekatte servast kuni maakivi piirdeni ca 15-17 meetri pikkuselt, olemasolevate teeahurde vahe. Pöördume Teie poole palvega, on see võimalik ja kui võimalik, milline on oletatav maksumus. Olles mittespets teehituses, arvan et sellele liivapinnasele tuleb ainult õhuke kiht killustikku asfaldi alla. Etteruttavalt, kui selle teostamine on tehniliselt võimalik, kas on võimalik saada Teil või Teie kaasabil töö teostajalt sponsorabi. Senised tööd ja tegemised mälestuskiviga seoses on 33 427 krooni, hetkel vajame toetust. EEPL juhatuse esimees Valev Kaska
valev.kaska.001@mail.ee
tel 43 35 617, 53 345 244

Kiri jäi vastusetta.

Eesti Õpilasvabadusvõitlejate Liit
Rõuge Vallavalitsus
ootavad Teid
30. mail 2009. a kell 12.00 Lükkä Luhasoos 28. XII 1945 langenud metsavendade mälestuskivi avamisele Võru-Valga tee 13,4 kilomeetril Nursis

KAVA
Auvahtkond -
Kaitseliit, noorkotkad, kodutütred
Hümn
Rahva vastupanu - Trivimi Velliste
Möödunud - Valev Kaska
Vaimulik talitus - mälestuskivi avamine
Sõnavõttud
Lilled asetamine
Vaikuse hetk

Võrumaal avatakse mälestuskivi metsavendadele
Laupäeval, 30. mail 2009 kell 12 avatakse Nursis Võru-Valga tee 13,4 kilomeetril
mälestuskivi METSAVENDADELE,
kes langesid Lükkä Luhasoos 28. XII 1945

Kavas:
* Kaitseliidu, Noorkotkaste ja Kodutütarde auvahtkond
* Eesti hümn
* Kõnega rahva vastupanust esineb **Trivimi Velliste**
* Möödunud meenutab **Valev Kaska** Eesti Õpilasvabadusvõitlejate Liidust
* Vaimulik talitus - mälestuskivi avamine
* Sõnavõttud
* Lilled asetamine
* Vaikuse hetk
* Tänu sõnad Rõuge vallalt - **Jaak Pächter**

Mängib lõõtsamees Alo Pihu, lauldakse metsavendade laule, esineb naisansambel
Kivi püstitakse rahva annetuste ja Eesti Represseeritute Abistamise Fondi toel
Avamise korraldab Eesti Õpilasvabadusvõitlejate Liit koostöös Rõuge vallavalitsuse ja paljude abilistega.
***

Olin tollal Eesti Endiste Poliitvangide Liidu esimees, sellepärast esinesin ametlikult Poliitvangide Liidu nimel. Õpilasvabadusvõitlejate Liit kuulub Poliitvangide Liitu. Kogu Lükkä üritus toimus minu algatusel ja organiseerimisel, ükski teine organisatsioon ega erasik otseselt sellega ei tegelenud. Sellepärast allkirjad Endiste Poliitvangide Liit, Eesti Õpilasvabadusvõitlejate Liit, Sakala Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Sõprade Selts, Endiste Poliitvangide Viljandimaa Ühing – olin tol ajal nimetatud organisatsioonide esimees.

Järgneb

Amata lahinguväljal olid talgud

Eesti ja Läti ajalooühilised korraldasid Vabadussõjas meile ning meie lõunanaabritele võidu kindlustanud ühel olulisel, Amata lahinguväljal, talgud. See tähtis lahing, kus eestlased ja lätlased võitlesid õlg-õla kõrval Landeswehri väekoondise vastu, toimus 5. juunil 1919. aastal. Amata lahingupaik asub Lätimaal Cesis (Võnnu) rajoonis oleva Amata jõe ja selle kohal oleva 25 meetri kõrguse raudteesilla vahetus läheduses. Lahinguvälja korrastamise talgude organiseerijaks oli Lätis tegutsev Võnnu lahinguvälja uurimise meeskond, kelle juhiks on erus olev kolonel Evalds Krieviņš ning samas looduskauni Amata jõe kaldal elav ja Vabadussõja ajalooost huvitav perekond Jeva Plaviņa ja Ingus Plaviņš. Kolonel Krieviņš kutsus Amata lahingupaigale kasvanud võsa maha võtma oma mõttekaaslasel Lätimaalt ja tegi sellekohase ettepaneku ka Eesti kaitseliitlastele. Kuna Vabadussõja päevil ühendasid Eesti ja Läti rahvad oma jõud, võtsid ka seekord mitmed Valgamaa, Põlva, Võru

ja Sakala maleva kaitseliitlased ja toetajaliikmed kutse vastu ning läksid laupäeval, 7. aprillil oma eisisade poolt kuulsaks võideldud lahingupaika korrastama ja puhastama. Valgamaa maleva poolt koordineeris töid kaitseliitlane, isamaalise kasvatuse püsiekspositsiooni töötaja Valdeko Nielson. Talgutest võttis osa ka Valgamaa maleva teavituspääl Vello Jaska. Põlva malevast töötasid Amata lahinguväljal Mait Vasser, Tanel Drenkhan, Liis Küttis, Lauri Lutsar ning Kaimar Kallari. Võrumaa maleva Antsla üksikkompaniist sõitis kohale Urmas Koemets ning Sakala maleva Karksi malevkonnast Vitali Vahtramäe. Korraldajad võtsid Eestist saabunud delegatsiooni rõõmuga vastu. Pärast nimekirjapanekut ja tervituskohvi hakkasidki saad undama, tulekolded lõõmama ning võsa ragisema. Ja nii terve päeva. Kuni õhtuks oligi Amata jõe kallastel olev ajalooline lahinguvälja metsiku looduse küüsisist päästetud. Tõise päeva lõpus korraldas kolonel Evalds Krieviņš pres-

sikonverentsi, kus ta tutvustas kohalolnule uurimuste põhjal ilmsiks tulnud uusi seiku Vabadussõja Amata lahingust ning selle ajaloolisest tähtsusest. „Mina hakkasin uurima Cesis lahingu üksikasju. Selle niidid viisid aga mind 5. juunil 1919. aastal toimunud Amata lahingu juurde, kus eestlased võitlesid koos lätlastega ühise vaenlase Landeswehri ülekaalukate väekoondiste vastu,“ alustas kolonel Krieviņš. Tema sõnul oli Lätimaa sel ajal kolme ülemvõimu ihkava väe tallermaaks. Need olid punased kommunistid, baltisakslastest koosnev Landeswehr ja Eesti ning Läti vabadusvõitlejad. Sakslastel õnnestus Punaarmee Kuramaalt järjest kaugemale tõrjuda ning 22. mail 1919. a. nad vallutasid Riia. „Viendal juunil, kui Eesti soomusrongid UKU ning ONU TOM olid peatunud umbes 300 meetrit enne Amata raudteesilda, saatis kapten Lepp sapööri leitnant Lutsaare koos mõne võitlejaga silla juurde, uurimaks, kas see pole mineeritud. Samal ajal

aga Landeswehr ründas. Üks eesti allohvitser sai haavata. Sedamaid avasid Eesti ja Läti vabadusvõitlejad soomusrongidelt turmtule ja sundisid vaenlased taganema. Hiljem kandusid lahingud juba Cesis (Võnnu) alla“, rääkis Võnnu lahinguvälja uurimise meeskonna juht kolonel Evalds Krieviņš. Talgulisi võõrustav perekond oli koostanud Võnnu piirkonnas toimunud lahingutest stendi, millel on kirjaread: „Võnnu lahingus pandi alus Eesti ja Läti rahvaste sõprusele ning vennalike Balti riikide koostööle. Kuna kahe naaberriigi ja rahva saatused olid hädaohus, olid sellest johtuvalt kõik rahvuslikud barjäärid minetatud. See asendus relva- ning vaimujõu ühte sulandumisega, mis oli peensusteni läbi tunnetatud ja tõi mõlemale riigile ja rahvale vabaduse ning iseseisvuse“.

Vello Jaska
Valgamaa maleva teavituspääl

IN MEMORIAM

Viktoras Petkus

17.05.1928–01.05.2012

On lahkunud Leedu suurmees, Leedu ja teiste Läänemere maade vabaduse eest aastakümneid võidelnud Viktoras Petkus. N. Liidu võimkond vangistas ta esimest korda rahvuslik-usulise õpilasorganisatsiooni asutamise eest 1947. aastal ja saatis Inta laagrisse. Seal põgenes ta 1949. aastal, kuid tabati. Vabanes alaealiste amnestiaga 1953. aastal. Vangistati uuesti 1957. aastal põrandaalusesse organisatsiooni kuulumise eest, oli kaheksa aastat Taišeti ja Mordva laagrites. Alates 1960datest oli üks Leedu vabastamiskomitee juhte ning Läänemere rahvaste koostöö õhutaja. Asutas 5. novembril 1976 Leedu Helsingi grupi ning algatas põrandaaluse perioodilise „Lietuvos Archi-vase“ väljaandmise. Tema eestvõttel asutati 20. augustil 1977. a Eesti, Läti ja Leedu Rahvusliikumiste Ülemkomitee, mille eest ta arreteeriti kolmandat korda. Teda peeti kinni kuni 1988. aastani Vladimiri ja Tšistopoli vanglas, Permi laagris ning asumisel Burjaatias. 1989. aastal oli ta üks Leedu Kristlik-Demokraatliku Partei taastajaid. Viktoras Petkus tundis hästi nii ukrainlaste kui valgevenelaste ajalugu, mida ta õpetas neist rahvustest kaasvangidele, pälvides suure lugupidamise. Eestit-Läti-Leedut nägi ta ühtse rindena võitlemas oma maade vabaduse eest.

Leedu Vabariik hindas Viktoras Petkuse teeneid kõrgelt. Ta töötas surmani Leedu Vabariigi Seimi nõunikuna. Sõbrasuhted Eesti kunagiste kaasvangidega säilisid lõpuni. Ühineme leinas ja tänumees Leeduga.

Eesti kaasvangide nimel Priit Silla

Palju õnne!

Aksel Mihkelson
83

Katrin Kivistik
60

Enn Kambek
50

Guno Viiknurm
50

Tanel Kangro
25

Toetatakse vägivalda kogunud naiste tugitelefoni

Naiskodukaitse, Eesti Politsei Naisühenduse ja Sisekaitseakadeemia koostöös korraldatud perepäeva Naistelt Naistele raames kogutud summa anti üle Eesti Naiste Varjupaikade Liidule. 11. märtsil 2012. a Tallinna Lauluväljakul eelnimetatud kolme organisatsiooni poolt korraldatud perepäeva külastajate annetused, sümbolne 1-eurone sissepääsutasu

ning loterii tulud kokku olid 845,50 eurot. Kogutud rahaga toetatakse vägivalda tunda saanud naiste tugitelefoni numbril 1492 tegevust. Eesti Naiste Varjupaikade Liit koondab naiste varjupaikade üle Eesti, kus pakutakse psühholoogilist nõustamist ja tuge koduvägivalda all kannatavatele naistele. Ühiskonnas on oluline järjepidevalt tähelepanu pöörata

naiste vastu suunatud vägivald. Naistelt naistele ettevõtmise üheks eesmärgiks oli pöörata sellele probleemile enam tähelepanu ja panna inimesed selle üle mõtlema. Eesti suurima naisteorganisatsioonina tunneme endid olevat kohustatud seisma kõikide naiste õiguste eest, põhjendas seda tegevust Naiskodukaitse esinaine asetäitja.

Mulluse perepäeva raames koguti üle 700 euro, millega taaskäivitati Eesti Naiste Varjupaikade Liidu tugitelefoni number 1492 vägivalda kannatanud naistele. Kogupere päev Naistelt Naistele toimub kindlasti ka järgmisel kevadel naistepäeva paiku.

Marilin Prants
Naiskodukaitse esinaine asetäitja

OMA MAA

Tellimisnumber 00911

Toimetus KL Sakala Malev
Peetrimõisa 71024
Viiljandimaa

Väljaandja Kaitseliidu Sakala Malev
pealik mjr Kalle Köhler,
lauatel 717 9201, faks 717 9200,
e-mail: oma.maa@mail.ee

Toimetajad Rein Kikas 5331 3274,
e-mail: rein.kikas@mail.ee
Kerstin Käärik 522 1866,
e-mail: kerstin.kaarik@mail.ee